

Kolin Mekalou

FORTUNINI MILJENICI

Knjiga treća – Moćnici i ratnici

Prevela
Žermen Filipović

Laguna

Naslov originala

Colleen McCullough
FORTUNE'S FAVORITES

Copyright © 1993 by Colleen McCullough

Published by arrangement with Collins Publishers, Inc.

Translation Copyright © 2008 za srpsko izdanje, LAGUNA

Cover Illustration Copyright © 2008 by Predrag Đukić

Prečasnoj A. Rebeki Vest, potpukovniku,

Femina Optima Maxima

najvećoj ženi na svetu

SPISAK MAPA I ILUSTRACIJA

MAPE

Pompejev put preko Alpa	21
Španije	28
Spartakova lutanja 73–71. godine p. n. e.	238
Jugozapadna Italija	257

ILUSTRACIJE

Kvint Sertorije	12
Marko Licinije Kras	102
Konzul Pompej	284

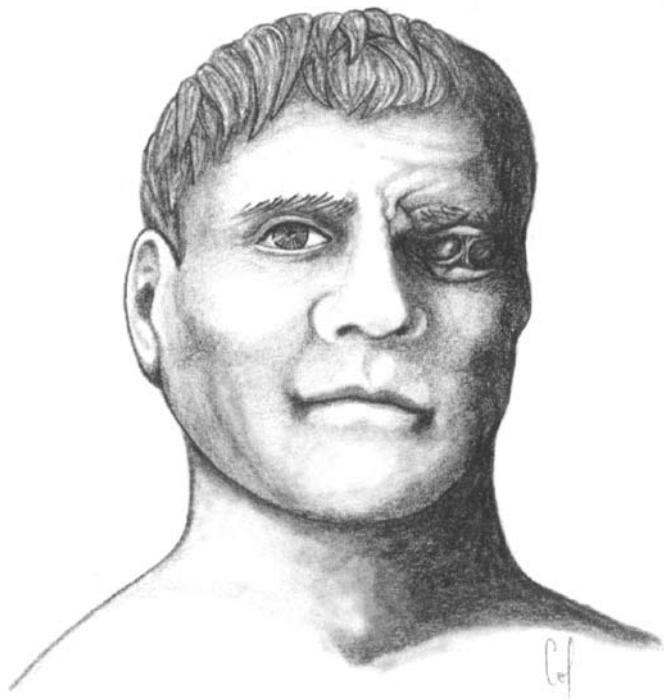
FORTUNINI MILJENICI

Knjiga treća – Moćnici i ratnici

ŠESTI DEO

OD SEPTEMBRA 77. GODINE P. N. E.

DO ZIME 72/71. GODINE P. N. E.

KVINT SERTORIJE

Nije bilo nikog s kim bi Pompej podelio novost ni kad je Filipovo pismo stiglo u Mutinu niti kada je na sekstilske ide stigao ukaz Senata. I dalje se trudio da ubedi Varona kako će pohod na Španiju biti jednako zanimljiv koliko i koristan za budućeg uspešnog pisca dela o pojavama koje su stvorili priroda i čovek, ali je Varon na mnoga njegova pisma mlako odgovarao. Varonova deca su dospela u uzrast koji mu se veoma dopadao pa nije želeo da iz Rima ode na odsustvo koje bi moglo dugo potrajati.

Novi prokonzul koji nikad nije bio konzul veoma se dobro pripremio i tačno je znao kako će postupati. Najpre je pisao Senatu i obavestio ga da će uzeti tri od četiri legije koje su pripadale najpre Katulu a potom Mamerku, i tri legije sastavljene od sopstvenih veterana. Međutim, rekao je, rat kakav Metel Pije vodi u Onostranoj Španiji ne deluje kao osvajački i otkad ga Metel Pije vodi, težište je u Ovostranoj a ne u Onostranoj provinciji; stoga je zatražio da Senat naloži Metelu Piju da se jedne od svojih sedam legija odrekne u Pompejevu korist. Zet uvaženog Pompeja, Gaj Memije, sada je bio vojnički tribun kod Metela Pija, ali će sledeće godine imati dovoljno godina da se kandiduje za kvestora; bi li bilo moguće dozvoliti da se Gaj Memije kandiduje za kvestora *in absentia* a zatim da se pridruži Pompejevim ljudima kao kvestor u Ovostranoj Španiji?

Saglasnost Senata (koji je sada bio poput gline u Filipovim rukama) stigla je pre no što je Pompej otišao iz Mutine, učvrstivši ga u uverenju da će mu biti dato šta god poželi. Sada otac skoro dvogodišnjeg sina i kćerke rođene ranije te godine, Pompej je Muciju Terciju ostavio u svom utvrđenju u Picenu i izdao strogo naređenje da ona za njegovog odsustva ne posećuje

Rim. Očekivao je da će pohod dugo trajati i nije video nikakvog razloga da svoju lepu i zagonetnu ženu izlaže iskušenju.

Premda je već prikupio hiljadu konjanika iz svojih starih konjičkih jedinica, Pompej je nameravao da njihov broj uveća novacima iz Prekoalpske Galije, što je bio dobar razlog da u Španiju radije ode kopnenim putem. Bio je loš mornar, užasavao se mora i nije verovao da je to dobar način da stigne u svoju novu provinciju iako su vetrovi bili povoljni.

Proučena je svaka mapa, obavljen razgovor sa svakim trgovcem i putnikom koji su često išli kopnenim putem u Španiju. *Via Domitia* je, međutim, bila prepuna teškoća, što je Pompej sada znao. Kad je Marko Perperna Vejenton sa ostacima Lepidove vojske prešao sa Sardinije u Liguriju i krenuo prema Španiji, usput je s velikim oduševljenjem izazivao što je više mogao nevolja za Rim. Posledica takvog ponašanja bila je to što su se pobunila sva značajna plemena Prekoalpske Galije – Helvljani, Vokonti, Saluviji, Volke Arekomici.

Najgora crta plemenskih nemira u daljoj galskoj provinciji ležala je u zakašnjenjima koje će Pompej istrpeti dok se do Španije bude probijao kroz teritoriju neprijateljskih i veoma ratobornih naroda. Nije sumnjao da će na kraju uspeti, ali je očajnički želeo da u Ovostranu Španiju stigne pre nego što nastupi zima; ako je hteo da se postara da rat protiv Sertorija dobije on a ne Metel Pije, sebi nije mogao dozvoliti da čitavu godinu provede putujući do Španije, za šta je postojala velika verovatnoća s obzirom na nemire u Prekoalpskoj Galiji. Sve prelaze preko Alpa držalo je poneko od tada pobunjenih plemena; saluvijske glavoseče držale su moru najbliže delove Primorskih Alpa, Vokonti su zauzimali dolinu reke Druencije i Genavski prevoj, Helvljani su čuvali središnje predele doline Rodana, a Volke Arekomici su se ispod centralnog gorja Cebene isprečili na *Via Domitia* ka Španiji.

Stekao bi dodatnu slavu ukoliko bi ugušio sve ove varvarske pobune, naravno – ali ne bi to bila dovoljno značajna slava.

Takva slava je ležala u Sertorijevoj blizini. Stoga – kako izbeći dug i skup put kroz Prekoalpsku Galiju?

Odgovor je Pompeju pao na pamet pre nego što je početkom septembra krenuo iz Mutine – izbeći će uobičajene puteve tako što će krenuti novim. Najveća severna pritoka reke Pad bila je Durija Major; bučno se obrušavala s najviših Alpa, što se uzdižu između udoline zapadne Italske Galije i jezera i reka koje napajaju istočnu Kosmatu Galiju – Lemanskog jezera, gornjeg Rodana i moćne reke Ren, koja deli galske zemlje od teritorija Germana. Prelepi tesnac koji je Durija Major prosekla kroz planine oduvek je bio poznat kao Dolina Salasâ pošto ju je nastanjivalo galsko pleme po imenu Salasi; kad je prethodni naraštaj otkrio da u rečnom talogu leži zlato i rimski istraživači ruda počeli da ga skupljaju, Salasi su se toliko neumorno opirali ovom rimskom nametanju da više niko nije pokušavao da vadi zlato ni mnogo dalje uz Dolinu od grada Eporidije.

Ali pričalo se da se na samom vrhu Doline Salasâ nalaze dva prolaza preko Peninskih Alpa. Jedan je bio doslovce kozja staza što se preko najviših planina spušta u naselje plemena Vera-grâ zvano Oktodur, a zatim prati tok Rodana od izvorišta do mesta gde se uliva u istočni deo Lemanskog jezera; zbog visine od deset hiljada stopa, ovaj prelaz je bio otvoren jedino leti i u ranu jesen, a bio je preopasan da bi se dozvolio prolaz vojske. Drugi prelaz je ležao na visini od sedam hiljada stopa i bio širok dovoljno da prođu kola iako drum nije bio popločan niti su ga Rimljani ispitali; vodio je do severnih izvora reke Izare i zemlje Alobrogâ, pa otprilike do pola toka Rodana ka Srednjem moru. Kimbrijski Germani su kroz ovaj prelaz pobjegli pošto su ih Gaj Marije i Katul Cezar porazili kod Vercele, iako su sporo napredovali i većinu su ih pobili Alobrogi, a zapadnije i Ambari.

U prvom razgovoru sa skupinom pokorenih Salasa, Pompej je odustao od svake pomisli na viši prevoj, ali ga je niži veoma zanimao. Staza dovoljno široka za kola – ma kako nepristupačna i opasna – značila je da njome može proći sa svojim legijama

– i, nadao se, s konjicom. Vremenski uslovi su kasnili mesec dana za kalendarom, pa će preći Grajske Alpe sredinom leta ako bude krenuo početkom septembra, a izgledi za sneg čak su i na sedam hiljada stopa bili neznatni. Odlučio je da kolima ne prevozi ništa verujući da će biti u stanju da teže potrepštine i opremu nađe u okolini Narbona u naprednoj galskoj provinciji, pa je stoga zapovedio da se svaka mazga koju je mogao pronaći upotrebi kao tegleća životinja.

„Kretaćemo se brzo bez obzira na to kakve teškoće nameće tlo“, rekao je okupljenoj vojsci na dan polaska. „Što manje upozorenja Alobrogi imaju o našem dolasku, to su veći izgledi da ne budemo uvučeni u rat koji radije ne bih vodio. Ništa nas ne sme sprečiti da stignemo do Pireneja pre no što se zatvori najniži prelaz za ulazak u Španiju! Prekoalpska Galija nesumnjivo pripada Domicijima Ahenobarbima – a što se mene tiče, eto im je! Mi želimo da budemo u Ovostranoj Španiji do početka zime. I mi ćemo do početka zime u Ovostranoj Španiji biti!“

Vojska je preko nižeg prevoja prešla kod vrha Doline Salasá krajem septembra i naišla na iznenađujuće mali otpor i samog puta i ljudi koji su uz njega živeli. Kad se Pompej spustio u dolinu Izare i zemlje žestokih Alobroga, priredio im je takvo iznenađenje da su koplja bacili prema prašini koju je prošavši podigao i nisu ni uspeli da ga stignu. Tek je stigavši do samog Rodana naišao na pripremljen otpor. Pružili su ga Helvljani, koji su živeli na zapadnoj obali velike reke i u delu zaleđa gorja Cebene. No, pokazalo se da su oni lak plen za Pompeja – porazio je nekoliko skupina helvljanskih ratnika koji su na njega poslani, a zatim zahtevao i uzeo taoce kako bi se ubuduće dobro vladali. Vokonti i Saluviji, koji su bili dovoljno hrabri da se izlože opasnosti u dolini Rodana, doživeli su istu sudbinu, a jednako su prošli i Volke Arekomici kad je Pompejeva vojska prešla preko nasipa kroz močvare između Arelate i Nemausa. Preživeli i poslednju opasnost, Pompej je zatim pokupio nekoliko stotina dece i kao taoce ih poslao u Masiliju.

Pre zime je prešao Pireneje i našao izvrsno mesto za logor među prosvetljenim Indigetima oko grada Emporije. Pompej je bio u Ovostranoj Španiji, ali jedva. Prokonzul koji nikad nije bio senator – a kamoli konzul – seo je da piše Senatu o svojim pustolovinama od odlaska iz Italske Galije, snažno naglašavajući sopstvenu hrabrost i smelost u probijanju novog puta preko Alpa i lakoću s kojom je slomio galski otpor.

U nedostatku završnih poteza kojima je Varon uvek doterivao njegovu ogoljenu i prilično šturu prozu, Pompej je zatim pisao drugom prokonzulu, Metelu Piju Prasencetu u Onostranu Španiju.

Stigao sam u Emporiju i podigao zimovnik. Nameravam da zimu provedem jačajući svoje vojnike za pohode naredne godine. Verujem da ti je Senat naredio da mi daš jednu od svojih legija. Sada će moj zet Gaj Memije biti izabran za kvestora. Biće moj kvestor i može da mi dovede legiju koju mi poklanjaš.

Da bi se porazio Kvint Sertorije, očigledno je najbolje da mi radimo u saglasju. To i jeste razlog što Senat nijednog od nas nije imenovao za starešinu onom drugom. Treba da delimo zapovedništvo i da zajedno radimo.

Sada provodim mnogo vremena razgovarajući s ljudima koji poznaju Španiju i smislio sam nam odličnu strategiju za narednu godinu. Sertoriju nije stalo da uđe u onostranu provinciju istočno od Betisa pošto je gusto naseljena i pod rimskim uticajem. Tamo nema dovoljno divljaka koji bi se priklonili Sertoriju.

Ti, Kvinte Cecilije, treba da se staraš o svojoj daljoj provinciji i da ne činiš ništa što bi izazvalo Sertorija da napadne tvoje zemlje istočno od Betisa. *Ja* ću ga ove godine izbaciti iz priobalja Ovostrane Španije. To neće biti zahtevan pohod u pogledu snabdevanja pošto u ovoj priobalnoj oblasti za vojsku ima izvrsne hrane koja raste na dobrom tlu. U proleće ću krenuti na jug, preći reku Iber i poći ka Novoj Kartagini, dokle bi trebalo da srećno stignem do sredine leta. Gaj Memije će

uzeti jednu legiju koju mi duguješ i krenuti od Betisa preko Ad Fraksina i Eliokroke ka Novoj Kartagini, što je, dakako, i dalje naš grad. Izuzev što ga Sertorijeve snage odvajaju od ostatka bliže provincije. Pošto se u Novoj Kartagini sastanem s Gajem Memijem, vratićemo se da prezimimo u Emporiji, usput utvrđujući razne priobalne gradove.

Naredne godine ću izbaciti Sertorija iz kopnenog dela Obostrane Španije i poterati ga na jug i zapad u zemlje Luzitana. Treće godine, Kvinte Cecilije, objedinjećemo naše vojske i potući ga na Tagu.

Kad je Metel Pije sredinom januara primio poruku, povukao se u radnu sobu kuće u kojoj je živeo u gradu Hispalu, kako bi je tamo na miru i pažljivo pročitao. Nije se smejao; sadržaj pisma bio je i suviše ozbiljan. Ali jeste se kiselo nasmešio, ne znajući da je jednom i Sula dobio slično pismo, prepuno površnih podataka o zemlji koju je Sula poznavao daleko bolje nego li Pompej. O bogovi, kako je mladi kasapin siguran u sebe! I koliko je snishodljiv!

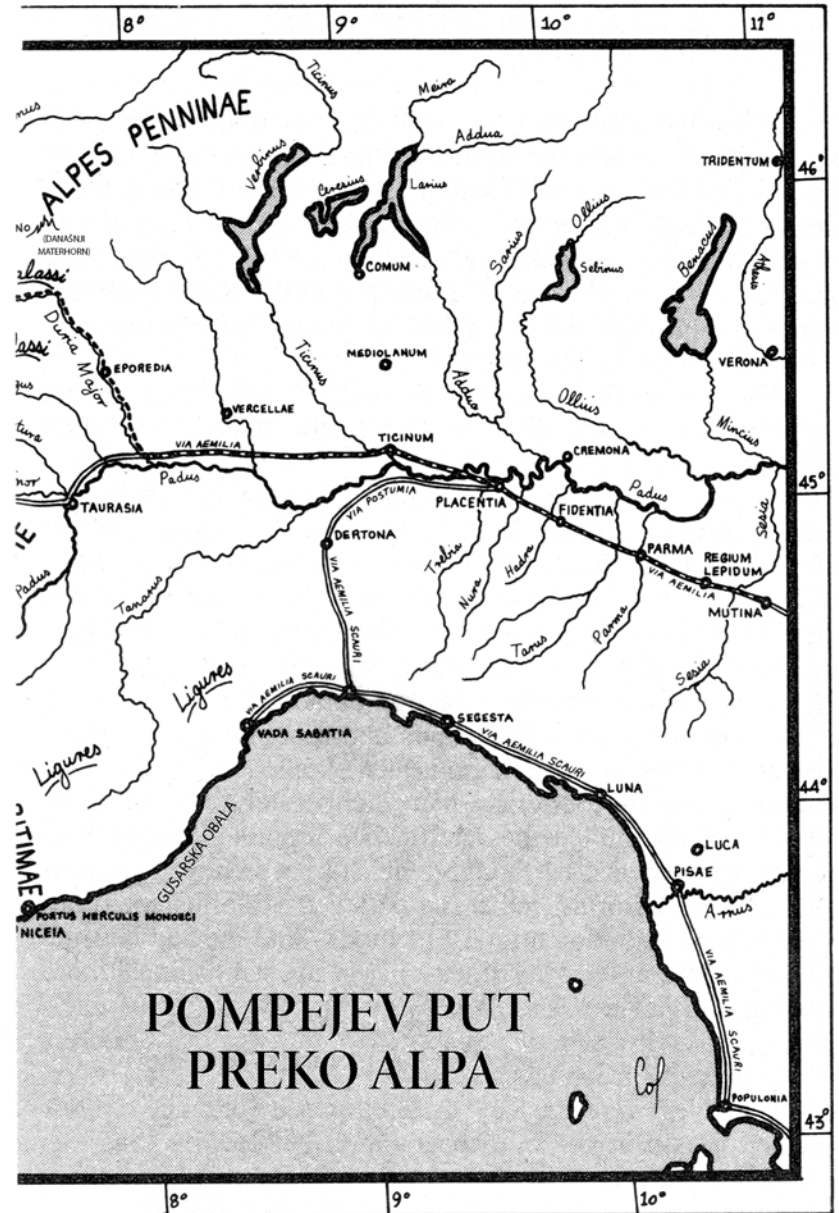
Već su tri godine prošle kako su Metel Pije i njegovih osam legija stigli u Onostranu Španiju, tri godine tokom kojih se Sertorije pokazao boljim zapovednikom i mudrijim od njega. Niko nije dublje poštovao Kvinta Sertorija i njegovog legata Lucija Hirtuleja od Metela Pija Prasenceta. I niko nije bolje znao koliko će teško biti – čak i Pompeju – da pobedi Sertorija i Hirtuleja. Smatrao je da tragedija nije u tome što mu Rim nije dao dovoljno vremena. Po Ezopu, trku dobijaju spori ali istrajni, a Metel Pije je predstavljao otelotvorenje sporog ali istrajnog čoveka. Lizao je svoje rane i preraspodelio snage da ublaži gubitak jedne legije, a zatim se pritajio u provinciji, ne izazivajući Sertorija. Veoma promišljeno. Neko vreme je čekao i od uhoda prikupljao obaveštenja o pojedinostima Sertorijevog kretanja, razmišljao. Nije verovao da je nemoguće pobediti Sertorija; pre je smatrao da se Sertorije ne može poraziti uobičajenim vojnim

postupcima. A odgovor, bio je ubeđen, leži delom u uspostavljanju lukavije i prepredenije mreže uhoda – takve mreže koja bi Sertorija onemogućila da predvidi kretanje njegovih snaga. Površno gledajući, težak zadatak, pošto su meštani bili ključ obaveštajnog rada i za njega i za Sertorija. Ali ne i neizvodiv zadatak! Metel Pije je razrađivao rešenje.

Sada je na špansku pozornicu stupio Pompej, jednakog imperijuma po ovlašćenju Senata (ili pre, Filipa) i sasvim uveren da svojom nadarenošću daleko nadmašuje Sertorija, Hirtuleja i Metela Pija zajedno. Pa, vreme će naučiti Pompeja onome što Metel Pije veoma dobro zna a što Pompej trenutno neće ni da čuje; vreme i poneki poraz. O, mladi čovek je nesumnjivo hrabar kao lav – ali Prasence je Sertorija poznavao od svoje osamnaeste godine i znao je da je i Sertorije hrabar kao lav. Ono što je bilo daleko značajnije jeste da je on vojni naslednik Gaja Marija; on je razumeo umetnost ratovanja kako su je samo retki u istoriji Rima razumeli. Međutim, Metel Pije je nanjušio Sertorijevu slabost i bio je *gotovo* siguran da ona leži u njegovim mislima o samom sebi. Ukoliko se te kraljevske i tajanstvene zamisli mogu podriti, Sertorije bi se mogao otkriti.

Ali Sertorije se neće otkriti, zaključio je Metel Pije, zato što mu je na bojnopolju protivnik jedan Gnej Pompej Magnus.

Njegov sin uđe pošto je pokucao i dobio dozvolu da uđe; Metel Pije je bio pristalica učtivog ponašanja. Svakom znan kao Metel Scipion (iako ga je otac nasamo oslovljavao kao Kvinta), sin je imao veličanstveno puno ime – Kvint Cecilije Metel Pije Kornelijan Scipion Nazika. Sada devetnaestogodišnjak, putovao je godinu dana pre no što se ocu pridružio kao *contubernalis*, veoma zadovoljan što – kao i njegov otac pre njega – može da služi vojnu obuku pod zapovedništvom svoga oca. Očinska veza nije bila bliska krvna veza, pošto je Metel Pije usvojio najstarijeg sina sestre svoje žene Licinije, sestre udate za Scipiona Naziku. Zašto je starija Licinija bila dovoljno plodna da izrodi mnogu decu, a mlađa Licinija jalova, Prasence nije znao. Tako

nešto se događalo i u takvim slučajevima muškarac se ili razvede od jalove žene ili – ako je voli, kao što Prasence zaista voli svoju Liciniju – usvaja decu.

Prasence je u celini bio zadovoljan ishodom ovog usvojenja, premda mu je možda žao bilo što dečak nije malo pametniji i što po prirodi nije manje nadmen. Ali ovo potonje se moglo očekivati; Scipion Nazika je bio nadmen. Visok i dobro građen, Metel Scipion je u izrazu nosio izvesnu oholost koja je morala poslužiti kao zamena za lep izgled kakav nikako nije imao. Oči su mu bile plavosive, a kosa prilično svetla, pa nije uopšte ličio na svog poočima. I kad bi se čulo kako neki od njegovih savremenika (poput mladog Katona) govori da se Metel Scipion uvek kreće kao da mu je pod nosom gadan smrad, svi su se slagali da i ima razloga da diže nos. Od svog desetog rođendana obećan je kćerki Mamerka i njegove prve žene, jednoj Kludiji Pulheri, i premda su se dvoje mladih uglavnom prepirali, Emilija Lepida se iskreno dopadala Metelu Scipionu, kao što se i on dopadao njoj.

„Pismo od Gneja Pompeja Magnusa iz Emporije“, reče Metel Pije svome sinu, mašući pismom ali ne pokazujući ni najmanju nameru da sinu dozvoli da ga pročita.

Nadmoćni izraz na licu Metela Scipiona se pojača i on prezri-vo frknu. „To je nečuveno, oče“, reče.

„U jednu ruku jeste, Kvinte, sine moj. Međutim, sadržaj njegovog pisma me je uveliko razveselio. Naše briljantno mlado vojničko čudo očigledno smatra da je Sertorije vojni glupak – i da mu nije ravan!“

„O, shvatam.“ Metel Scipion sede. „Pompej misli da će Sertorija dokrajčiti u jednom kratkom pohodu, je l’?“

„Ne, ne, sine moj! U tri pohoda“, blago reče Prasence.

Sertorije je zimu proveo u svojoj novoj prestonici Oski sa svojim najvažnijim legatom, Lucijem Hirtulejom, još jednim izuze-

tno sposobnim legatom, Gajem Herenijem, i uslovno rečeno novopridošlicom Markom Perpernom Vejentonom.

Kad je Perperna tek stigao, nije sve išlo dobro, pošto je Perperna prirodno pretpostavio da će dvadeset hiljada pešaka i petnaest hiljada konjanika koje je poklonio ostati pod njegovim ličnim zapovedništvom.

Međutim: „To ne mogu da dozvolim“, rekao je Sertorije.

Perperna je pobesneo. „To su *moji* ljudi, Kvinte Sertorije! *Moje* je pravo da kažem šta će s njima biti i kako ih treba iskoristiti! *A ja* kažem da i dalje pripadaju meni!“

„Zašto se ponašaš kao Cepion Konzul pre bitke kod Arauzona?“, upita Sertorije. „Na to i ne pomišljaj, Vejentone! U Španiji postoji samo jedan vrhovni zapovednik i samo jedan konzul – ja!“

Ali nije na tome ostalo. Perperna je svima živima govorio da Sertorije nema prava da mu uskrati jednak položaj niti da mu oduzme vojsku.

Sertorije je tada sve izneo pred svoj senat. „Marko Perperna Vejenton želi da ratuje protiv Rimljana u Španiji kao zasebna celina i da ima čin jednak mome“, reče. „Neće da prihvata moja naređenja i da sledi moju strategiju. Molim vas, uvaženi senatori, da ovog čoveka obavestite da se mora pokoriti meni ili napustiti Španiju.“

Sertorijev senat je rado ovo predočio Perperni, ali je Perperna i dalje odbijao da prihvati poraz. Siguran da su pravo i običaj na njegovoj strani, obratio se svojoj vojsci u skupštini. I čuo od svojih ljudi sasvim uverljive reči da je Sertorije u pravu. Oni će služiti Kvintu Sertoriju, a ne njemu.

I tako se najzad Perperna smirio. Izgledalo je svima (uključujući i Sertorija) da se povukao u dobroj volji i bez gundanja. Ali ispod mirne spoljašnosti Perperna se i dalje pušio i ne pokušavajući da priguši žar svoga besa. Što se njega tiče, po rimskim merilima on je jednak Kvintu Sertoriju – obojica su bili preto-ri, nijedan nije bio konzul.

Ne znajući da Perperna i dalje ključa od besa, Sertorije je te zime kad je Pompej stigao u Španiju nastavio da kuje planove za pohod naredne godine.

„Uopšte ne znam Pompeja“, rekao je vrhovni zapovednik bez preterane zabrinutosti. „Međutim, pošto sam pogledao njegova dosadašnja postignuća, mislim da neće biti teško pobediti ga. Da sam smatrao da je Karbon u stanju da pobedi Sulu, ostao bih u Italiji. Imao je nekoliko dobrih ljudi, Karinu, Cenzorina i Bruta Damasipa, ali kad je i sâm napustio vojsku – kada smo zaista mogli videti kakav je Pompej – za sobom je ostavio potpuno obeshrabrene zapovednike i vojsku. Čak i ako se vratimo na najranije Pompejeve bitke, očigledno je da se nikad nije suočio sa istinski sposobnim zapovednikom i vojskom neuništivog duha.“

„Sve će se to promeniti!“, isceri se Hirtulej.

„Dakako da hoće. Kako ga zovu? Kasapče? Mislim da ga neće toliko slaviti – zvaću ga jednostavno mališa. On je samouveren i besavestan i ne poštuje rimske ustanove. Da poštuje, ne bi ovde imao jednak imperijum kao onaj babac u Onostranoj Španiji. Obrlatio je Senat da mu dodeli ovo zapovedništvo, a na njega nema nikakvo pravo ma kakve posebne odredbe da je Sula uneo u zakone. Dakle, na meni je da mu pokažem gde mu je mesto. A ono nije ni izbliza toliko visoko kako on misli.“

„Imaš li predstavu šta će da uradi?“, upita Herenije.

„O, očekivano“, reče Sertorije. „Krenuće na istočnu obalu da nam je preuzme.“

„A šta je s bapcem?“, upita Perperna koji se likujući poslužio Sertorijevim nazivom za Metela Pija.

„Pa ni on dosad nije baš blistao, zar ne? Ali za slučaj da ga je Pompejev dolazak osmelio, prikovaćemo ga u njegovu provinciju. Okupiću Luzitane na njegovoj zapadnoj granici. To će ga primorati da napusti Betis i smesti se pored reke Ane, do koje mora da maršira još sto milja od obale Ovostrane Španije ako bude u iskušenju da pomogne Pompeju. Premda mislim da

neće doći u iskušenje. Babac je nesklon pustolovini i oprezan. I zašto bi se on upšte trudio da pomaže mališi koji je uspeo da izvuče istovetan imperijum od Senata? Babac je čistunac, Perperna. On će svoju dužnost prema Rimu obaviti ma ko dobio istovetan imperijum. Ali neće učiniti ni jotu više. Kad se s one strane Ane budu namnožili Luzitani, smatraće da mu je najpreča dužnost da njih zadrži.“

Sastanak se završio a Sertorije je otišao da nahrani svoju belu košutu. Ovo stvorenje, čarobno već po svojoj retkoj boji, postalo je vrlo značajno u očima mesnih španskih pristalica, koji su ga smatrali dokazom Sertorijevih čarobnih moći dobijenih od bogova. Sa godinama nije izgubio svoju vičnost s divljim životinjama i kad je drugi put došao u Španiju, bio je vrlo svestan dubokog utiska koji je na stanovnike ostavljao sposobnošću da pucne prstima pa da mu divlje životinje priđu. Bela košuta, očito ostala bez majke, došla mu je pre dve godine iz planina središnje Španije, malena i stidljiva; zapanjen njenom lepotom, Sertorije je, bez razmišljanja, kleknuo misleći samo na to kako da je zagrlj i uteši. Ali njegovi Španci su sa strahopoštovanjem mrmljali i od toga dana sasvim drugačije ga gledali. Jer, bela košuta je, kako su verovali, bila ništa manje do ovaploćenje njihove vrhovne boginje Dijane, koja je Sertoriju pokazala naročitu naklonost i uzdigla ga od ostalih ljudi. I on je znao ko je bela košuta! Jer, kleknuo je na kolena u poniznom obožavanju.

Bela košuta je od tada bila s njim i pratila ga kao pas. Nije-dnom muškarcu ni ženi nije dozvoljavala da joj se približi – jedino Sertoriju. I – što je još čarobnije! – nikad nije porasla, već je ostala nežno stvorenje rubin-crvenih očiju koje je skakutalo i trčkaralo oko Sertorija tražeći poljupce i zagrljaje i spavalo na ovčijoj koži pored njegovog kreveta. Čak je bila uz njega i kad je išao u pohode. Za vreme bitaka ju je vezivao za stub na nekom bezbednom mestu, jer bi ga, ukoliko bi ostala slobodna, pro našla u bici, a njenu smrt nije smeo da dozvoli; kad bi uginula, njegovi Španci bi smatrali da ga je boginja napustila.